

פרשת כי תצא תשפ"ג
משפחת התורה

Dedicated in memory of Mr. Sam Silverstein z"l by his family
לעיי"נ שמואל חיים בן משה מנחם אלטר סילברשטיין ז"ל

דברים פרק כא

(י) כִּי תֵצֵא לְמִלְחָמָה עַל אִיבֶיךָ וַנִּתְּנוּ יָקוֹק אֱלֹהֶיךָ בְּיָדְךָ וְשָׁבִיתָ שָׁבִיו : (יא) וְרָאִיתָ בַשָּׂבִיחַ אִשֶּׁת יָפֹת וְתָאָר וְחִשְׁקָתָ בָּהּ וְלִקַּחְתָּ לָּךְ לְאִשָּׁה : (יב) וְהִבֵּאתָהּ אֶל תּוֹךְ בֵּיתְךָ וְגִלַּחְתָּ אֶת רֹאשָׁהּ וְעָשִׂתָהּ אֶת צַפְרָנֶיהָ : (יג) וְהִסִּירָה אֶת שְׂמֹלֶת שָׂבִיחַ מֵעַלֶיהָ וְיָשְׁבָה בְּבֵיתְךָ וּבְכַתְּתָהּ אֶת אָבִיהָ וְאֶת אִמָּהּ יָרַח יָמִים וְאַחַר כֵּן תָּבוֹא אֵלֶיהָ וּבַעֲלֹתָהּ וְהִיְתָה לָּךְ לְאִשָּׁה : (יד) וְהָיָה אִם לֹא חִפְצָתָ בָּהּ וְשָׁלַחְתָּהּ לְנַפְשָׁהּ וּמָכַר לֹא תִמְכְּרָנָהּ בְּכֶסֶף לֹא תִתְּעַמֵּר בָּהּ תַּחַת אֲשֶׁר עָנִיתָה : ס (טו) כִּי תִהְיֶינָה לְאִישׁ שְׁתֵּי נָשִׁים הָאֶחָת אֶהְיֶבָה וְהָאֶחָת שְׁנוּאָה וְיִלְדוּ לוֹ בָּנִים הָאֶהְיֶבָה וְהַשְּׁנוּאָה וְהָיָה הַבֵּן הַבְּכֹר לְשִׁנְיָאָה : (טז) וְהָיָה בָיּוֹם הַנִּחִילוֹ אֶת בְּנָיו אֶת אֲשֶׁר יְהִיָּה לוֹ לֹא יוּכַל לְבַכֵּר אֶת בֵּן הָאֶהְיֶבָה עַל פְּנֵי בֵן הַשְּׁנוּאָה הַבְּכֹר : (יז) כִּי אֶת הַבְּכֹר בֵּן הַשְּׁנוּאָה יִכִּיר לְתֵת לוֹ פִּי שְׁנָיִם בְּכָל אֲשֶׁר יִמְצָא לוֹ כִּי הוּא רֵאשִׁית אָנּוּ לוֹ מִשֵּׁפֶט הַבְּכֹרָה : ס (יח) כִּי יְהִיָּה לְאִישׁ בֵּן סוֹרֵר וּמוֹרָה אֵינָנוּ שְׁמַע בְּקוֹל אָבִיו וּבְקוֹל אִמּוֹ וְיִסְרוּ אֹתוֹ וְלֹא יִשְׁמַע אֵלֵיהֶם : (יט) וְתָפְשׂוּ בּוֹ אָבִיו וְאִמּוֹ וְהוֹצִיאוּ אֹתוֹ אֶל זִקְנֵי עִירוֹ וְאֶל שַׁעַר מְקוֹמוֹ : (כ) וְאָמְרוּ אֶל זִקְנֵי עִירוֹ בְּנֵנוּ זֶה סוֹרֵר וּמוֹרָה אֵינָנוּ שְׁמַע בְּקוֹלֵנוּ זוֹלֵל וְסָבָא : (כא) וּרְגַמְהוּ כָּל אַנְשֵׁי עִירוֹ בְּאֲבָנִים וְיָמָת וּבַעֲרֹת הָרַע מִקֶּרְבָּךְ וְכָל יִשְׂרָאֵל יִשְׁמְעוּ וְיִרְאוּ :

רש"י

(י) **כי תצא למלחמה** - במלחמת הרשות הכתוב מדבר, שבמלחמת ארץ ישראל אין לומר ושבת שבי, שהרי כבר נאמר (לעיל כ טז) לא תחיה כל נשמה: **ושבית שבי** - לרבות כנענים שבתוכה ואף על פי שהם משבעה אומות: (יא) **אשת** - אפילו אשת איש: **ולקחת לך לאשה** - לא דברה תורה אלא כנגד יצר הרע. שאם אין הקדוש ברוך הוא מתירה ישאנה באיסור. אבל אם נשאה, סופו להיות שונאה, שנאמר אחריו (פסוק טו) כי תהיין לאיש וגוי וסופו להוליד ממנה בן סורר ומורה, לכך נסמכו פרשיות הללו: (יב) **ועשתה את צפרניה** - תגדלם כדי שתתנוול: (יג) **והסירה את שמלת שביה** - לפי שהם נאים, שהגויים בנותיהם מתקשטות במלחמה בשביל להזנות אחרים עמהם: **וישבה בביתך** - בבית שמשתמש בו, נכנס ונתקל בה, יוצא ונתקל בה, רואה בבכייתה, רואה בנוולה, כדי שתתגנה עליו: **ובכתה את אביה** - כל כך למה, כדי שתהא בת ישראל שמחה וזו עצבה, בת ישראל מתקשטת וזו מתנוולת: (יד) **והיה אם לא חפצתה בה** - הכתוב מברשך שסופך לשנאותה: **לא תתעמר בה** - לא תשתמש בה בלשון פרסי קורין לעבדות ושימוש, עימראה. מיסודו של רבי משה הדרשן למדתי כן: (יז) **פי שנים** - כנגד שני אחים: **בכל אשר ימצא לו** - מכאן שאין הבכור נוטל פי שנים בראוי לבא לאחר מיתת האב, כבמוחזק: (יח) **סורר** - סר מן הדרך: **ומורה** - מסרב בדברי אביו, לשון ממרים: **ויסרו אותו** - מתרין בו בפני שלשה ומלקין אותו. בן סורר ומורה אינו חייב, עד שיגנוב ויאכל תרטימר בשר וישתה חצי לוג יין. שנאמר (פסוק כ) זולל וסובא, ונאמר (משלי כג, כ) אל תהי בסובאי יין בזוללי בשר למו. ובן סורר ומורה נהרג על שם סופו, הגיעה תורה לסוף דעתו, סוף שמכלה ממון אביו ומבקש לימודו ואינו מוצא, ועומד בפרשת דרכים ומלסטם את הבריות, אמרה תורה ימות זכאי ואל ימות חייב: (כא) **וכל ישראל ישמעו ויראו** - מכאן שצריך הכרזה בבית דין, פלוני נסקל על שהיה בן סורר ומורה: